«КОНСТИТУЦІЯ» ДЛЯ НАУКОВИХ ЖУРНАЛІВ ВІДКРИТОГО ДОСТУПУ — PRINCIPLES OF TRANSPARENCY AND BEST PRACTICE IN SCHOLARLY PUBLISHING (ПРИНЦИПИ ПРОЗОРОСТІ ТА НАЙКРАЩОЇ ПРАКТИКИ НАУКОВИХ ПУБЛІКАЦІЙ)[1] *(мова оригіналу — російська; назву подано в перекладі)*

Committee on Publication Ethics (COPE), Open Access Scholarly Publishers Association (OASPA), Directory of Open Access Journals (DOAJ), World Association of Medical Editors (WAME)

Реферат. Документ «Principles of Transparency and Best Practice in Scholarly Publishing» (Принципи прозорості та найкращої практики наукових публікацій), який редакція називає «конституцією» журналів відкритого доступу, спільно уклали Committee on Publication Ethics (COPE), Open Access Scholarly Publishers Association (OASPA), Directory of Open Access Journals (DOAJ) і World Association of Medical Editors (WAME). Реферат пояснює, що в документі викладено принципи, які мають лежати в основі політики журналу й ураховуватися під час його просування до Scopus і Web of Science. Приводом до його появи стало зростання кількості заявок на членство в цих організаціях, якість яких дуже різнилася, тож принципи стали складником критеріїв оцінювання заявок. Критерії здебільшого ґрунтуються на напрацюваннях DOAJ; кожна організація може доповнювати їх власними вимогами, але не оприлюднює ні відомостей про отримані заявки, ні переліків видавців чи журналів, що не довели відповідності. Третю версію оприлюднено в січні 2018 р. (у блозі DOAJ – 15.01.2018); першу підготувала OASPA в грудні 2013 р., а на сайті DOAJ її розміщено в січні 2014 р. Версія 3 містить 16 принципів: вебсайт журналу; назва журналу; процес рецензування; власність і управління; керівний орган; редакційна команда й контактна інформація; авторське право і ліцензування; плата з авторів; процедура розгляду заяв про порушення в дослідженнях; публікаційна етика; періодичність; доступ; архівування; джерела доходів; реклама; прямий маркетинг. Реферат також характеризує організації-укладачів: COPE консультує редакторів і видавців з усіх аспектів публікаційної етики, але сам не розслідує окремих випадків; DOAJ підтримує достовірну інформацію про журнали відкритого доступу і перевіряє їх на відповідність стандартам; OASPA з 2008 р. представляє інтереси видавців відкритого доступу; WAME об'єднує редакторів рецензованих медичних журналів. Для українських фахових видань із судової експертизи та юридичної психології документ слугує переліком перевірних вимог до сайту, редакційної політики й етики, з яким варто звіряти журнал перед поданням до міжнародних баз.

Ключові слова: публікаційна етика, відкритий доступ, прозорість наукових публікацій, COPE, DOAJ, OASPA, WAME, редакційна політика, рецензування, наукометричні бази.

A "Constitution" for Open Access Journals: Principles of Transparency and Best Practice in Scholarly Publishing

Committee on Publication Ethics (COPE), Open Access Scholarly Publishers Association (OASPA), Directory of Open Access Journals (DOAJ), World Association of Medical Editors (WAME).

Abstract. The Principles of Transparency and Best Practice in Scholarly Publishing were drawn up jointly by the Committee on Publication Ethics (COPE), the Open Access Scholarly Publishers Association (OASPA), the Directory of Open Access Journals (DOAJ) and the World Association of Medical

Editors (WAME). The abstract published in the journal presents the document as a basic charter for open access journals and as a set of principles that a journal's policy should follow, particularly when it seeks indexing in Scopus or Web of Science. The organisations produced the principles after receiving a growing number of membership applications of widely varying quality, and made them part of the criteria for assessing such applications. The criteria rely largely on DOAJ practice; each organisation may add its own requirements and does not disclose applications received or lists of publishers and journals that failed to meet them. Version 1 was prepared by OASPA in December 2013; version 3 was released in January 2018. It sets out sixteen principles covering the journal website, journal name, peer review process, ownership and management, governing body, editorial team and contact details, copyright and licensing, author fees, handling of allegations of research misconduct, publication ethics, publishing schedule, access, archiving, revenue sources, advertising and direct marketing. The abstract also describes the four organisations and their missions. For Ukrainian journals in forensic science and legal psychology, the principles offer a checklist for reviewing website content, editorial policy and ethical standards before applying to international databases.

Keywords: publication ethics, open access, transparency, COPE, DOAJ, OASPA, WAME, editorial policy, peer review, journal indexing.

Першоджерело: *Principles of Transparency and Best Practice in Scholarly Publishing / Committee on Publication Ethics (COPE), Open Access Scholarly Publishers Association (OASPA), Directory of Open Access Journals (DOAJ), World Association of Medical Editors (WAME). 3-тя версія. 2018. Реферат оприлюднено в журналі 02.08.2019.*

References

1. "Konstytutsiia" dlia naukovykh zhurnaliv vidkrytoho dostupu — Principles of Transparency and Best Practice in Scholarly Publishing (Pryntsypy prozorosti ta naikrashchoi praktyky naukovykh publikatsii) [A "Constitution" for Open Access Journals: Principles of Transparency and Best Practice in Scholarly Publishing] : referat / Committee on Publication Ethics (COPE) ta in. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2019. Vol. 4, No. 4 (22). URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/993-konstitutsiya-dlya-nauchnykh-zhurnalov-otkrytogo-dostupa-principles-of-transparency-and-best-practice-in-scholarly-publishing-printsipy-prozrachnosti-i-luchshej-praktiki-nauchnykh-publikatsij (onovlena versiia vid 02.02.2020). [in Ukrainian].